

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارائه دهنده درس: ----
عنوان درس: شیوه‌های تحقیق در آموزش (۱)
کد درس: ----
نوع و تعداد واحد: ^۱ ۲ (نظری- عملی)
نام مسئول درس: .....
مدرس / مدرسان: .....
پیش‌نیاز/ هم‌زمان: .....
رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد .....

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی:
رشته تخصصی:
محل کار:
تلفن تماس:
نشانی پست الکترونیک:

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسوول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

یکی از مهمترین جنبه‌های تحصیلات تکمیلی اعم از کارشناسی ارشد یا دکترای تخصصی، پژوهش است. پژوهش که پایه و اساس رشته‌های این مقاطع را تشکیل می‌دهد نه تنها در طی دوره، بلکه در توانایی و کارآیی فارغ‌التحصیلان آن در زندگی حرفه‌ای نیز نقش به‌سزایی را ایفا می‌کند. رشته کارشناسی ارشد رشته ..... نیز از این امر مستثنا نیست. پژوهش در آموزش که در کشور ما قدمت زیادی ندارد وجه تمایز دانشگاه‌های علوم پزشکی و اساس نوآوری و تحول در نظام‌های آموزشی را تشکیل می‌دهد. دلایل فوق‌باعت شده تا در دوره کارشناسی ارشد رشته ... اهمیت خاصی برای این امر قایل شده و ایجاد دانش، بینش و مهارت‌های تحقیقاتی در فراگیران دوره یکی از اهداف اصلی آن به‌شمار آید. اگر چه حیطه پژوهش و تحقیقات بسیار وسیع بوده و مشترکات زیادی بین رشته‌های مختلف تحصیلی دارد، اما با توجه به دیدگاه خاص در آموزش سعی بر آن شده تا به‌طور عمده در این واحد درسی شیوه‌های پژوهش در آموزش مد نظر قرار گیرد. در این دوره تلاش می‌شود تا دانشجویان گرامی بینش صحیحی نسبت به پژوهش و پژوهش در آموزش پیدا کرده و بتوانند روش‌شناسی تحقیق در مقالات علمی را تشخیص داده و از روش مناسب به صورت صحیح در طرح‌های تحقیقاتی خود استفاده کنند.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

- ۱- ایجاد انگیزه و علاقه در دانشجویان برای انجام پژوهش در آموزش با شیوه صحیح
- ۲- آشنایی با طیف روش‌های پژوهشی مورد استفاده در پژوهش‌های آموزشی
- ۳- معرفی انواع روش‌های پژوهشی کمی و کیفی
- ۴- نقد روش‌شناسی مقالات علمی و ایجاد توانایی برای انتخاب روش پژوهشی مناسب برای پاسخ به سوال پژوهش
- ۵- تقویت تفکر انتقادی و بالا بردن دانش دانشجویان در زمینه انجام پژوهش در آموزش

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

الف) حیطه شناختی (Cognitive): دانشجو باید در پایان این دوره بتواند:

- ۱- مفهوم و مراحل روش علمی را بیان کند. (Remember)
- ۲- تئوری و فرضیه و جایگاه آن در یک پژوهش را توضیح دهد. (Comprehension)
- ۳- با استفاده از راهبردهای جستجوی متون، خلأ دانشی موجود در حیطه تخصصی رشته خود را پیدا کند و ارائه دهد. (Analysis)
- ۴- برای خلأ دانشی موجود، سؤال پژوهش بنویسد. (Synthesis).
- ۵- برای هر سؤال پژوهشی، روش‌مندی پژوهشی مناسب را ارائه دهد. (Analysis).
- ۶- انواع مطالعات مشاهده‌ای و مداخله‌ای را نام برده و خصوصیات و کاربرد هر یک را عنوان کند. (Remember)
- ۷- انواع مطالعات توصیفی و تحلیلی را نام برده و خصوصیات و کاربرد هر یک را عنوان کند. (Remember)
- ۸- طرح‌های پیمایشی را تعریف کرده و مراحل آن را ذکر کند. (Remember)
- ۹- طرح‌های میدانی را تعریف کرده و مشخصات آن را به‌طور کامل بیان نماید. (Remember)
- ۱۰- پژوهش‌های تاریخی را تعریف کرده و مراحل اجرای آن را شرح دهد. (Comprehension)
- ۱۱- انواع متغیرها و مشخصات هر کدام را به‌طور کامل ذکر کند. (Remember)

- ۱۲- ملاحظات اخلاقی در پژوهش در آموزش را توضیح دهد. (Comprehension)
- ۱۳- اصول نمونه‌گیری و انواع آن را با کاربردهای هر نوع بیان کند. (Remember)
- ۱۴- قسمت‌های مختلف پروپوزال را بشناسد و بتواند یک پروپوزال پژوهش در آموزش بنویسد. (Synthesis)
- ۱۵- یک مقاله پژوهش در آموزش را نقد کرده و روش اجرای آن را تشخیص دهد. (Evaluation)

ب) **حیطه عاطفی (Affective):** دانشجو باید در پایان این دوره بتواند:

- ۱- اهمیت پژوهش در حیطه تخصصی رشته خود را درک کند. (Receiving)
- ۲- در بحث‌های گروهی کلاس شرکت فعال داشته باشد. (Responding)
- ۳- به نظرات دیگران با حوصله گوش دهد. (Attending)
- ۴- مقررات کلاس را رعایت کند. (Responding)
- ۵- به مطالعه هر مبحث قبل از آغاز کلاس علاقه مند شود. (Internalizing Values)
- ۶- خود را به داشتن دید پژوهشی و عمل مبتنی بر شواهد متعهد ببیند. (Internalizing Values)
- ۷- به نظرات انتقادی دیگران احترام بگذارد. (Internalizing Values)

رویکرد آموزشی!

- مجازی^۲   حضوری   ترکیبی^۳

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه‌های کوچک

^۱ Educational Approach

^۲ Virtual Approach

^۳ Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود. لطفاً نام ببرید:
سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ، بحث کلاسی، یادگیری اکتشافی

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجویان	نام مدرس / مدرسان
۱	معارفه، بررسی کل دوره و برنامه ریزی برای دوره	سخنرانی تعاملی	شرکت در پیش آزمون و شرکت فعال در کلاس	
۲	طیف پژوهش در آموزش	سخنرانی تعاملی	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی	
۳	انواع روش‌های پژوهش	بحث در گروه‌های کوچک	مشارکت فعال در مباحثات گروه کوچک	
۴	طرح‌های کوهورت	کلاس وارونه	مطالعه محتوا	
۵	طرح‌های مورد شاهدهی	کلاس وارونه	مطالعه محتوا	
۶	روند انجام پژوهش	محتوای الکترونیک غیر هم زمان	مطالعه محتوای معرفی شده	
۷	نحوه نگارش پروپوزال	تدریس توسط همتایان	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی	
۸	انتخاب موضوع پژوهش، اهداف، سوالات و فرضیه	تدریس توسط همتایان	ارائه یک سوال پژوهش و تدوین یک پروپوزال پژوهشی برای پاسخ به آن	
۹	انواع خطاها در پژوهش در آموزش	بحث در گروه‌های کوچک	مشارکت فعال در مباحثات گروه کوچک	

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجویان	نام مدرس / مدرسان
۱۰	طرح های مداخله ای در آموزش (۱)	سخنرانی تعاملی	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی	
۱۱	طرح های مداخله ای در آموزش (۲)	سخنرانی تعاملی	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی	
۱۲	طرح های توصیفی در آموزش	سخنرانی تعاملی	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی - ارایه کلاسی دانشجویان	
۱۳	طرح های پیمایشی و طراحی پرسشنامه	سخنرانی تعاملی و بحث در گروه‌های کوچک	مشارکت فعال در مباحثات گروه کوچک	
۱۴	طرح های پس رویدادی	کلاس وارونه	مطالعه محتوا	
۱۵	معرفی طرح های کیفی	سخنرانی تعاملی	شرکت فعال در کلاس و بحث گروهی	
۱۶	نقد مقاله	بحث گروهی - تعامل استاد و دانشجویان	نقد یک مقاله علمی از نظر روش‌شناسی تحقیق	
۱۷	ارزشیابی			

وظایف و انتظارات از دانشجویان:

حضور منظم در کلاس درس و وبینارها، انجام تکالیف در موعد مقرر، ارائه سخنرانی تعاملی از موضوع تعیین شده، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس

روش ارزیابی دانشجویان:

- ۱- شرکت فعال در کلاس و بحث‌های گروهی
۲ نمره
- ۲- ارائه سخنرانی در کلاس (بر اساس شیوایی بیان، تسلط محتوایی، استفاده از کمک آموزشی و تعامل با فراگیران) ۴ نمره
- ۳- نقد مقاله (به صورت گروهی)
۳ نمره
- ۴- تدوین پروپوزال (به صورت فردی)
۴ نمره
- ۵- آزمون پایان دوره (آزمون کتبی شامل سوالات چند گزینه‌ای بهترین پاسخ و سوالات تشریحی کوتاه پاسخ)
۷ نمره

منابع:

الف) کتب:

۱- اپیدمیولوژی. لئون گوردیس. مترجم دکتر هلاکویی. ویرایش چهارم، ۱۳۹۱

۲- روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی. دکتر علی دلاور؛ نشر ویرایش، ۱۳۸۶

ب) محتوای الکترونیکی:

محتوای الکترونیکی ارائه شده

چک لیست ارزیابی طرح دوره

چگونگی پردازش طرح با توجه به معیارها			معیارهای ارزیابی	آیتم	نام درس	رشته مقطع	گروه
توضیحات در خصوص موارد نیازمند اصلاح	نیازمند اصلاح	قابل قبول					
			به اطلاعات کلی درس اعم از گروه آموزشی ارایه دهنده درس، عنوان درس، کد درس، نوع و تعداد واحد، نام مسؤؤل درس و سایر مدرسان، دروس پیش نیاز و هم‌زمان و رشته و مقطع تحصیلی اشاره شده است.	اطلاعات درس			
			اطلاعات مسؤؤل درس اعم از رتبه علمی، رشته تخصصی، اطلاعات تماس و ... درج شده است.	اطلاعات مسؤؤل درس			
			بخش‌های مختلف محتوایی درس در حد یک یا دو بند معرفی شده است.	توصیف کلی درس			
			اهداف کلی/ محورهای توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند.	اهداف کلی/ محورهای توانمندی			
			اهداف اختصاصی/ زیرمحورهای هر توانمندی با قالب نوشتاری صحیح درج شده‌اند.	اهداف اختصاصی/ زیرمحورهای هر توانمندی			
			رویکرد آموزشی مورد نظر در ارایه دوره اعم از حضوری، مجازی و ترکیبی مشخص شده است.	رویکرد آموزشی			
			روش‌های یاددهی و یادگیری درج شده‌اند.	روش‌های یاددهی- یادگیری			
			جدول مربوط به تقویم درس، به طور کامل تکمیل شده است.	تقویم درس			
			وظایف و انتظارات از دانشجویان نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس و ... تعریف شده و درج گردیده است.	وظایف و انتظارات از دانشجو			
			نحوه ارزیابی دانشجو با ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/ تراکمی)، روش ارزیابی و سهم هر نوع/ روش ارزیابی در نمره نهایی دانشجو، درج شده است.	نحوه ارزیابی دانشجو			
			کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط، معرفی شده‌اند	منابع			